

Elleboogkerk heeft weer een dak

In 2007 brandde de Elleboogkerk in Amersfoort af. In het pand was het Armando Museum gevestigd. Momenteel wordt het kerkcasco gerestaureerd en herbouwd. Voor de dakconstructie werd een bijzondere oplossing gevonden.

De Elleboogkerk is in 1820 gebouwd en werd tot 1963 gebruikt als kerk. Daarna werd de kerk voor verschillende doeleinden gebruikt. In 1998 vestigde het Armando Museum er zich. Op 22 oktober 2007 woedde er een grote brand in de kerk die het pand (en de aldaar aanwezige kunstwerken) grotendeels verwoestte. Een jaar later werd een herstelplan gepresenteerd, waarin werd bepaald dat het casco zal worden herbouwd en gerestaureerd. Het Armando Museum heeft al te kennen gegeven niet opnieuw in de kerk haar intrek te zullen nemen.

Als gevolg van de bezuinigingen van de gemeente Amersfoort heeft de restauratie enige vertraging opgelopen maar de verwachting is dat de werkzaamheden eind 2012 zullen zijn afgerond. Cor Bouwstra, architect bij Verlaan & Bouwstra vertelt dat deze restauratie uniek is. "Het gaat hier om een gebouw, waar alleen de muren van resteren." De toren overleefde de brand grotendeels. Deze werd gerestaureerd en in maart 2012 weer terug op het gebouw geplaatst.

Houten 'potloden'

Door de vroegtijdige samenwerking tussen Marx & Steketee architecten bv, Verlaan & Bouwstra architecten en De Groot Vroomshoop Gelijmde Houtconstructies kon er een constructie voor de herbouw van het casco ontworpen worden. Deze bestaat uit gelamineerde houten 'potloden', die verbonden worden door stalen connectoren van 170 kg. Het gebruik van connectoren van deze omvang en dit gewicht is uitzonderlijk. De 'potloden' zijn gemaakt van PEFC gecertificeerd Europees vuren hout, voorzien van twee lagen Drywood Woodstain VV. Door de brand zijn de muren uitgezet en scheef gaan staan. Daarom worden aan de connectoren houten muurplaten bevestigd, zodat de muren op hun plek gezet en gehouden kunnen worden.

Het dak is van Lignatur, een houtbouwsysteem voor vloeren en daken. Hier is voor gekozen vanwege de geluidsabsorberende eigenschappen van het systeem. Dit is in een kerkgebouw van belang om de galm tegen te gaan. Het systeem bestaat uit samengestelde houten platen en de constructieve structuur van een kanaalplaat. Door perforaties aan de binnenkant, en een beklede ruimte daarachter, wordt een geluidsabsorberend element verkregen.

Samenwerking

René van Wel, hoofd commercie bij De Groot Vroomshoop Gelijmde Houtconstructies vertelt dat de constructie met de 170 kg zware connectoren en de ingelijmde draadeinden van M48 bijzonder is. "Deze ingelijmde draadeinden zijn constructief getest bij de TU in Eindhoven. Al deze bijzondere technieken zorgen er voor dat risicomanagement een belangrijke factor wordt. De constructie heeft slechts één montagevolgorde. Wanneer je hier van afwijkt, dan klopt de gehele constructie niet meer." Volgens Bouwstra was de samenwerking daarom erg belangrijk: "Omdat het geen standaardoplossing was, is de samenwerking tussen fabrikant, constructeur en architect van groot belang."

Als dakbedekking zijn oude dakpannen gebruikt die op dit dak worden hergebruikt. Dit zorgde voor de gewenste antieke uitstraling van het gerestaureerde pand.

Het gaat hier om specialistisch werk, waarbij van ontwerp tot en met uitvoering nauwkeurig procesmanagement benodigd was om het restauratieproces goed te laten verlopen. Het opbouwen van de constructie was met name lastig omdat er rondom de kerk geen ruimte is. Daardoor is er geen plaats voor materieel en moest er een enorme steiger in de kerk gebouwd worden. Verder is er geen plek voor opslag en op vrijdag is er een markt, waardoor er geen aanvoer mogelijk is. Allemaal dingen waar rekening mee gehouden moet worden tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

De werkzaamheden aan de Elleboogkerk zullen naar verwachting eind 2012 zijn afgerond. ■

RESTAURATIE EN HERBOUW ELLEBOOGKERK TE AMERSFOORT

- OPDRACHTGEVER: GEMEENTE AMERSFOORT
- ARCHITECT: VERLAAN & BOUWSTRA ARCHITECTEN TE VIANEN, MARX EN STEKETEE ARCHITECTEN TE EINDHOVEN
- ADVIES: LÜNING ADVIESBUREAU VOOR TECHNISCHE HOUTCONSTRUCTIES BV TE DOETINCHEM, CONSTRUCTIEBUREAU DE PROUW BV TE BUNNIK
- HOOFDAANNEMER: VAN NOREL BOUWGROEP TE EDE
- HOUTEN DAKCONSTRUCTIE: DE GROOT VROOMSHOOP GELIJMDE HOUTCONSTRUCTIES BV TE VROOMSHOOP
- DAKDEKKER: TESSE DAKEN BV TE EPE
- LEVERANCIER DAKPLATEN: KINGSPAN (TYPE 52 XR)
- LEVERANCIER DAKPANNEN: J VAN IJKEN OUDE BOUWMATERIALEN UIT EEMNES (TYPE OH-PAN)